

P7_TA-PROV(2010)0149

Kirgistan

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie sytuacji w Kirgistanie

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kirgistanu i Azji Środkowej, a w szczególności rezolucję z dnia 12 maja 2005 r.,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie strategii UE dla Azji Środkowej,
 - uwzględniając oświadczenie Wiceprzewodniczącej Komisji / Wysokiej Przedstawiciel do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa Catherine Ashton z dnia 7 i 8 kwietnia 2010 r. w sprawie sytuacji w Kirgistanie,
 - uwzględniając konkluzje Rady ds. Stosunków Zewnętrznych z dnia 26 kwietnia 2010 r.,
 - uwzględniając oświadczenie UE w sprawie sytuacji w Kirgistanie złożone na posiedzeniu Stałej Rady OBWE w dniu 22 kwietnia 2010 r.,
 - uwzględniając strategię UE na rzecz nowego partnerstwa z Azją Środkową, przyjętą przez Radę Europejską w dniu 21 i 22 czerwca 2007 r.,
 - uwzględniając umowę o partnerstwie i współpracy między UE a Kirgistanem, która weszła w życie w 1999 r.,
 - uwzględniając strategię regionalną Wspólnoty Europejskiej dotyczącą pomocy dla Azji Środkowej w latach 2007-2013,
 - uwzględniając art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że postępy na drodze do osiągnięcia stabilności, umacnianie się demokracji i rozwoju społecznego, bezpieczeństwo ludności oraz trwały wzrost całego regionu leżą w interesie zarówno narodów Azji Środkowej, jak i Unii Europejskiej,
- B. mając na uwadze, że Kirgistan jest członkiem OBWE, w związku z czym jest zobowiązany do poszanowania podstawowych wolności, praw człowieka i zasad państwa prawa oraz do wdrażania demokratycznych norm OBWE,
- C. mając na uwadze, że Kurmanbek Bakijew, który po raz pierwszy objął urząd prezydencki w lipcu 2005 r. w wyniku tzw. tulipanowej rewolucji, w ubiegłym roku został wybrany na kolejną kadencję, przy czym zdaniem niezależnych obserwatorów wybory były naznaczone masowymi oszustwami; mając na uwadze, że po początkowych demokratycznych posunięciach prezydent Bakijew zaczął stosować metody autorytarne,
- D. mając na uwadze, że w dniu 7 kwietnia 2010 r. wojsko kirgiskie użyło broni palnej, gazu łzawiącego i granatów ogłuszających przeciwko tłumowi protestantów, który zebrał się przed siedzibą prezydenta w Biszkeku i szturmował budynki rządowe, demonstrując

sprzeciw wobec znacznego wzrostu cen energii elektrycznej i ogrzewania; na skutek tej interwencji ponad 80 osób poniosło śmierć, a ponad 500 zostało rannych,

- E. mając na uwadze, że prezydent Bakijew został zmuszony do ucieczki ze stolicy, a jego miejsce zajął rząd tymczasowy pod przewodnictwem liderki opozycji Rozy Otunbajewej, która wydała dekret o przejęciu władzy i nakaz przestrzegania przepisów kirgiskiej konstytucji, rozwiązując ponadto parlament; mając na uwadze, że po próbach ustalenia warunków ustąpienia prezydent Bakijew w tydzień po powstaniu wyjechał z kraju do Kazachstanu zgodnie z porozumieniem wynegocjowanym przez Rosję, Stany Zjednoczone i Kazachstan,
 - F. mając na uwadze, że Stany Zjednoczone i Rosja wykazują szczególne zainteresowanie Kirgistanem ze względu na jego strategiczne położenie w pobliżu Afganistanu oraz w części Kotliny Fergańskiej, będącej geograficznym, politycznym i gospodarczym sercem Azji Środkowej; mając na uwadze, że zarządzane przez amerykańskie wojsko centrum tranzytowe Manas to kluczowe ogniwo północnej sieci dystrybucji dostaw dla wojsk NATO w Afganistanie, a także mając na uwadze, że również Rosja posiada ważną bazę wojskową w Kirgistanie,
 - G. mając na uwadze, że stosunki między UE a Azją Środkową mają istotne znaczenie z uwagi na wspólne wyzwania energetyczne, walkę ze zmianami klimatu, zwalczanie handlu narkotykami i walkę z terroryzmem,
 - H. mając na uwadze, że rywalizacja geopolityczna w regionie ma znaczny potencjał destrukcyjny, ale interesy w dużym stopniu pokrywają się w Afganistanie i w odniesieniu do rozprzestrzeniania się radykalnego islamizmu, co daje możliwości ograniczenia tej rywalizacji i osiągnięcia porozumienia co do konieczności lepszego sprawowania rządów,
 - I. mając na uwadze, że UE powinna zawsze podkreślać swoje zobowiązanie do uwzględniania we wszystkich porozumieniach z krajami trzecimi praw człowieka, demokracji i zasad państwa prawa oraz wspierać reformy demokratyczne w ramach spójnej polityki zwiększającej wiarygodność UE jako podmiotu na arenie regionalnej,
 - J. mając na uwadze, że obecność UE w Kirgistanie, przede wszystkim w charakterze darczyńcy, ma zasadnicze znaczenie i stawia UE w lepszej pozycji, by mogła ona odgrywać istotniejszą rolę we wspieraniu tego kraju,
 - K. mając na uwadze, że Komisja i Rada dokonują przeglądu strategii na rzecz Azji Środkowej i przygotowują sprawozdanie, które zostanie przedstawione podczas czerwcowego szczytu Rady Europejskiej,
1. wyraża głębokie zaniepokojenie w związku z sytuacją w Kirgistanie i składa kondolencje rodzinom wszystkich ofiar tragicznych wydarzeń;
 2. wzywa wszystkie strony, by zaprzestały stosowania przemocy, wykazały się powściągliwością i podjęły wszelkie starania o rozpoczęcie rzeczywistego dialogu mającego na celu osiągnięcie stabilności i stworzenie warunków pozwalających na pokojowe przywrócenie demokratycznego porządku konstytucyjnego;
 3. podkreśla, że – z perspektywy instytucjonalnej – do zapobieżenia niepokojom społecznym w przyszłości i zapewnienia Kirgizom pokoju konieczne są spójne i stabilne ramy

konstytucyjne, w związku z czym z zadowoleniem przyjmuje współpracę rządu tymczasowego z Komisją Wenecką;

4. odnotowuje pierwsze podjęte przez rząd przejściowy kroki zmierzające do przywrócenia demokracji, szczególnie w odniesieniu do planów opracowania nowej konstytucji zmieniającej nowelizacje wprowadzone przez prezydenta Bakijewa, które oddawały nadmierną władzę w ręce prezydenta;
5. w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż rząd tymczasowy ogłosił, że przeprowadzi referendum w sprawie nowej konstytucji w dniu 27 czerwca 2010 r. i nowe wybory powszechne w dniu 10 października 2010 r. w celu wzmocnienia demokracji i odpowiedzialności politycznej; wzywa rząd tymczasowy do wypełniania międzynarodowych zobowiązań Kirgistanu oraz do zagwarantowania wolnego i sprawiedliwego charakteru wyborów;
6. podkreśla znaczenie aktywnej współpracy z rządem tymczasowym w celu zbadania i wykorzystania możliwości wspierania dobrych rządów, niezawisłości sądownictwa oraz realizacji innych celów polityki UE określonych w strategii na rzecz Azji Środkowej, jak również w celu ułatwienia zaangażowania i działań międzynarodowych instytucji finansowych;
7. wzywa do przeprowadzenia, pod przewodnictwem ONZ, międzynarodowego dochodzenia w sprawie zjść z dnia 6 i 7 kwietnia 2007 r. w celu wskazania osób odpowiedzialnych i niedociągnięć oraz w celu wsparcia kirgiskiego wymiaru sprawiedliwości, a ponadto w związku z powyższym wzywa rząd tymczasowy, by zwrócił się do Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka o pomoc w zapewnieniu dogłębnego, bezstronnego i wiarygodnego dochodzenia w sprawie tych wydarzeń;
8. zauważa, że tulipanowa rewolucja z 2005 r. obudziła w kirgiskim społeczeństwie znaczne oczekiwania w zakresie reform demokratycznych, które nie zostały zrealizowane; wzywa Radę i Komisję, by wykazały się spójnością i zdecydowaniem, i wykorzystwały nadarżającą się okazję, by znaleźć sposoby wsparcia tymczasowego rządu Kirgistanu i pomóc władzom tego kraju w przeprowadzeniu demokratycznych reform i poprawianiu warunków życia ludności poprzez rozwój kraju i umacnianie pozycji obywateli we współpracy ze wszystkimi zaangażowanymi stronami i z kirgiskim społeczeństwem obywatelskim;
9. zauważa, że poważny brak zasobów w Kirgistanie i podatność tego kraju na zagrożenia sprawiają, że jest on bardzo uzależniony od wsparcia zewnętrznego; zauważa również, że w państwach ościennych wyraźnie brakuje wzorców demokratycznych i dobrze funkcjonujących rządów oraz pozytywnego rozwoju społecznego; w związku z tym podkreśla zasadnicze znaczenie pomocy międzynarodowej;
10. zwraca uwagę na fakt, że rozwój sytuacji w Kirgistanie wpływa na rozwój wydarzeń w regionie i na całym świecie, a z kolei wydarzenia w regionie i na świecie wpływają na sytuację w Kirgistanie; wyraża przekonanie, że interesy Rosji, Stanów Zjednoczonych i innych podmiotów pokrywają się w znacznej mierze, zwłaszcza w odniesieniu do Afganistanu i do rozwoju radykalnych ruchów islamskich w regionie, w tym w Kirgistanie; uważa, że powinno to umożliwić ograniczanie rywalizacji geopolitycznej i znalezienie synergii; jest przekonany, że powodzenie takiego przedsięwzięcia miałoby znaczny pozytywny wpływ na stosunki międzynarodowe i bezpieczeństwo na świecie;

11. wzywa specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej w Azji Środkowej powołanego przez Wiceprzewodniczącą Komisji / Wysoką Przedstawiciel do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, by dokładnie monitorował sytuację, udzielał wsparcia i ułatwiał ponowne podjęcie dialogu między wszystkimi grupami kirgiskiego społeczeństwa;
12. wzywa Komisję i Radę do zbadania w trybie pilnym, czy istnieją warunki pozwalające na rozpoczęcie realizacji koordynowanego przez społeczność międzynarodową nowego szeroko zakrojonego programu pomocowego dla Kirgistanu lub też czy takie warunki można stworzyć, z uwzględnieniem między innymi stopnia rzeczywistego zaangażowania kirgiskiego rządu tymczasowego w demokratyzację i godziwe sprawowanie rządów; uważa, że w razie uznania tych warunków za wystarczająco korzystne UE powinna objąć rolę lidera w organizacji międzynarodowej konferencji darczyńców na rzecz Kirgistanu;
13. wzywa do korzystania w znacznej mierze z instrumentu na rzecz stabilności; podkreśla konieczność wsparcia Kirgistanu w pokonywaniu trudności natury społecznej i gospodarczej; zwraca się do Komisji o przygotowanie wniosków w sprawie ponownego podziału funduszy w instrumencie współpracy na rzecz rozwoju, by zapewnić wystarczający zakres krótko- i średnioterminowej reakcji UE na nową sytuację w Kirgistanie; podkreśla, że szczególnie priorytetowy charakter należy nadać rozwiązaniu problemów w obszarze edukacji, zdrowia oraz zaopatrzenia w wodę;
14. podkreśla z naciskiem, że pomoc Unii Europejskiej powinna być spójna z wysiłkami na rzecz zwalczania korupcji, z rozszerzaniem zasobów edukacyjnych i z polityką poprawy warunków życia, by stworzyć korzystne warunki chroniące przed rozwojem ekstremizmu;
15. wzywa Komisję, biorąc pod uwagę obecną sytuację, do sprawdzenia czy istnieje konieczność pilnego wysłania pomocy humanitarnej;
16. oczekuje przeglądu postępów we wdrażaniu strategii UE na rzecz tego regionu i wzywa do podejmowania starań o większą wiarygodność, konkretność i spójność tej strategii, by pomóc osiągnąć stabilność w regionie i wspierać jego pokojową i stabilną przyszłość;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, parlamentom i rządów państw członkowskich, tymczasowemu rządowi Kirgistanu, sekretarzowi generalnemu ONZ, sekretarzowi generalnemu OBWE oraz sekretarzowi generalnemu Rady Europy.